

YTTRANDEDatum
2023-11-06Dnr
R 68-2023

1 (2)

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se**Yttrande över promemorian Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn (Ds 2023:15)**

(S2023/02226)

Riksdagens ombudsmän (JO) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på den rubricerade promemorian.

Min tillsyn omfattar bl.a. landets socialnämnder. Promemorian innehåller flera förslag som konkret kommer att påverka deras arbete. Inledningsvis vill jag framhålla att det är angeläget att nämnderna får ändamålsenliga verktyg för att kunna bidra till arbetet med att förebygga brott och stärka skyddet för barn. Utifrån de aspekter som JO i första hand har att beakta vill jag föra fram följande.

Utredningens förslag om möjligheten för socialnämnderna att hämta in uppgifter ur misstanke- och belastningsregistret innebär att sådana uppgifter kommer att kunna hämtas in i väsentligt fler ärenden och utredningar än i dag. Inte minst kommer den föreslagna regleringen att omfatta uppgifter om många barn men också deras syskon och halvsyskon. JO har tidigare uppmärksammat att nuvarande reglering är otydlig i fråga om när sådana uppgifter får hämtas in (se JO 2018/19 s. 464). Det är i och för sig positivt att det nu föreslås ett förtydligande när så får ske. Utifrån ett integritetsskyddsperspektiv ställer jag mig dock tveksam till att registeruppgifter som huvudregel ska kunna hämtas in i alla utredningar som gäller frågan om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör det därför övervägas om inte socialnämndernas inhämtande av sådana uppgifter bör begränsas till vissa situationer.

I utredningen föreslås vidare en annan hantering än i dag av anmälningar om oro för barn. I denna del görs ställningstaganden i utredningen om när ett barnärende inleds och tillämpligheten av förvaltningslagens (2017:900) förfaranderegler. I den delen är resonemangen inte helt invändningsfria. Jag saknar bl.a. närmare överväganden om vilka praktiska konsekvenser förslagen får för socialnämnderna, exempelvis i fråga om rätten till partsinsyn och kommunikering.

Förslagen om hur anmälningar om oro för barn ska hanteras syftar bl.a. till att göra handlingarna digitalt sökbara. I sin tillsynsverksamhet tar JO del av handlingar från landets olika socialnämnder. Jag kan konstatera att de digitala system som används för dokumentation (journalföring) varierar bland kommunerna, vilket ibland försvårar min tillsyn. Kommunerna använder alltså inte ett och samma system och möjligheterna till att göra sökningar kan variera dem emellan. Att samtliga anmälningar om oro blir del av en barnakt innebär därför inte utan vidare att handlingarna också blir digitalt sökbara på ett enkelt och överskådligt sätt.

Yttrandet har beslutats av JO Thomas Norling. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Rättsakkunniga Anna Överby har föredragit ärendet och byråchefen Anna Flodin har deltagit i beredningen.